

การพยาบาลสตรีตั้งครรภ์ ที่มีภาวะความดันโลหิตสูง

การดูแลมารดาที่มีภาวะแทรกซ้อน

เป้าหมายสำคัญในการดูแลหญิงตั้งครรภ์ คือ

- การค้นหาปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบ
- การวางแผนการรักษาพยาบาลเพื่อลดผลกระทบนั้นให้น้อยที่สุด

ปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้ อาจมีมาตั้งแต่

- ก่อนตั้งครรภ์
- ระหว่างตั้งครรภ์
- ระหว่างคลอด

ตัวชี้วัดที่แสดงถึงประสิทธิภาพการบริการ

- อัตราตายของแม่ (Maternal mortality)
- อัตราตายของทารกปริกำเนิด (Perinatal mortality)
ซึ่งรวมทั้ง ทารกตายคลอด (Stillbirths) และ
ทารกตายหลังคลอด (Neonatal death)

สาเหตุการตายของมารดา

- **สาเหตุโดยตรง** เป็นผลโดยตรงจาก ความผิดปกติของ การตั้งครรภ์ การคลอด ตลอดจนระยะหลังคลอด เช่น การตกเลือด การแท้งบุตร ความดันโลหิตสูง มดลูกแตก โรคน้ำคร่ำอุดตัน
- **สาเหตุโดยอ้อม** เป็นผลเกิดจากโรคต่างๆ ที่อาจมีตั้งแต่ ก่อนตั้งครรภ์ การคลอด หรือระยะหลังคลอด และมีความรุนแรง เพิ่มขึ้น เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงในร่างกายของ หญิงตั้งครรภ์ จนถึงแก่ชีวิต เช่น โรคหัวใจ เบาหวาน โรคตับ หรือ ภัยรอกซ์เป็นพิษ

สาเหตุการตายที่พบบ่อย มักเป็นสาเหตุโดยตรง

สาเหตุการตายของมารดาในประเทศไทย (กรมอนามัย)

สาเหตุการตาย	ร้อยละ	อุบัติการณ์ (ต่อ 100,000 ของการเกิดมีชีวิต)
•การตกเลือด	31.9	14.0
• การติดเชื้อ	19.1	8.4
•ความดันโลหิตสูงเนื่องจากการตั้งครรภ์ และ การชัก	2.1	0.9
•การคลอดติดขัด	2.1	0.9
•แท้งบุตรไม่ปลอดภัย	12.8	5.6
•สาเหตุโดยตรงอื่น	6.4	2.8
•สาเหตุโดยอ้อม	21.3	9.3
•ไม่ทราบสาเหตุ	4.3	1.9
รวม	100.0	43.9

สาเหตุการตายของมารดาในโรงพยาบาลศิริราช

สาเหตุการตาย	ร้อยละ
• Hemorrhage	29
• Infection	14.5
• Amniotic fluid embolism	11.6
• SLE	8.7
• HT	5.8
• Acute fatty liver	5.8
• Rupture Uterus	2.9
• Ectopic Pregnancy	2.9
• Other indirect causes	17.4

สาเหตุการตายในครรภ์ของทารก

- ภาวะแทรกซ้อนทางสูติฯ
- ภาวะแทรกซ้อนทางอายุรกรรม
- ความพิการแต่กำเนิด
- ไม่ทราบสาเหตุ

สาเหตุการตายของทารกแรกเกิด

- การขาดออกซิเจนขณะคลอด
- คลอดก่อนกำหนด
- ความพิการแต่กำเนิด
- ภาวะหายใจลำบากในทารกแรกเกิด
- สาเหตุอื่นๆ

การค้นหาปัจจัยเสี่ยง แนวทางการประเมินภาวะเสี่ยง (กรมอนามัย)

ประวัติ

- ตั้งครรภ์อายุน้อยกว่า 17 ปี หรือมากกว่า 35 ปี
- ประวัติคลอดก่อนกำหนด (คลอดก่อน 37 สัปดาห์)
- ครรภ์แรกหรือครรภ์ที่ 4 ขึ้นไป
- เคยคลอดลูกน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 หรือ มากกว่า 4,000 กรัม
- เคยผ่าตัดที่มดลูก
- มีประวัติโรคหัวใจ
- เคยมีประวัติแท้ง ≥ 3 ครั้ง

การตรวจพบ

- เป็นโรคโลหิตจาง ($Hb < 11\text{gms}$ หรือ $Hct. < 33\%$)
- พบไข่ขาวในปัสสาวะ
- พบน้ำตาลในปัสสาวะ
- ตรวจ VDRL , HIV ได้ผลบวก
- ความดันโลหิต 140/90 มิลลิเมตรปรอทหรือมากกว่า
- ต่อมไทรอยด์โต
- เป็นหรือตรวจพบโรคหัวใจ

การตรวจพบ

- ขนาดมดลูกไม่สัมพันธ์กับอายุครรภ์
- ครรภ์แฝด
- ทารกอยู่ในท่าผิดปกติ (ไม่ใช่ท่าศีรษะ) ตั้งแต่ 34 สัปดาห์ขึ้นไป
- เลือดออกขณะตั้งครรภ์
- ตั้งครรภ์เกินกว่า 40 สัปดาห์
- น้ำหนักขึ้นน้อยกว่า 1 กิโลกรัม/เดือน ตั้งแต่ 24 สัปดาห์ขึ้นไป
- เติบโตขึ้นน้อยกว่า 10 ครั้ง/วัน ตั้งแต่ 32 สัปดาห์ขึ้นไป

สถิติโรค / ภาวะแทรกซ้อน ปี 2009

Hypertensive disorder in pregnancy	561 ราย
Eclampsia	2 ราย
Eclampsia in preg	2 ราย
severe pre eclampsia	147 ราย
DM	499 ราย
Thalassemia	873 ราย
disease	76 ราย
Hyperthyroid	80 ราย
Cardiovascular disease	99 ราย

สถิติโรค / ภาวะแทรกซ้อน ปี 2009

Placenta previa	97 ราย
Abruptio placenta	25 ราย
Polyhydramnios	30 ราย
Oligohydramnios	162 ราย
Edema	6 ราย

ภาวะแทรกซ้อนทางศัลยกรรม

ที่พบบ่อยๆ มี 3 โรค

1. ไส้ติ่งอักเสบ พบ 1: 1,500 ตำแหน่งไส้ติ่งถูกดันขึ้นไปใกล้ไต อาจวินิจฉัยยาก
โรคที่คล้ายกัน pyelonephritis , นิ่ว , ลำไส้อุดตัน , Gastroenteritis ,
Cholecystitis , Pancreatitis , preterm labour, Abruptio placenta , Ectopic pregnancy ,
Ruptured Corpus Luteum
2. ถุงน้ำดีอักเสบ พบ 1:1,600-10,000 ส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 พบมีนิ่วในถุงน้ำดี
ปวดชายโครงด้านขวา อาจมีร้าวไป ไหล่ หลัง สะบัก
โรคที่ควรวินิจฉัยแยก กล้ามเนื้อหัวใจตาย ไส้ติ่งอักเสบ กระเพาะ ตับอักเสบ
pyelonephritis severe pre-eclampsia
3. ลำไส้อุดตัน พบ 1: 17,000 ปวดท้อง การจับถ่ายผิดปกติ อาเจียน

การรักษา ให้น้ำ ผ่าตัด

ภาวะแทรกซ้อน แท้ง คลอดก่อนกำหนด

การรักษาพยาบาล

- ให้น้ำยับยั้งการหดตัวของมดลูก
- เฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนจากยา
Bricanyl MgSO_4 Adalat
- นอนพัก ประเมินการหดตัวของมดลูก
- ประเมินสภาวะทารกในครรภ์ NST , ฟัง FHS , บันทึกเด็กดิ้น
- ให้ความรู้แก่ผู้ป่วย

โรคที่พบบ่อยในหอผู้ป่วยมารดาโรคแทรกซ้อน 5
อันดับ

1. DM
2. Preterm
3. Pre- eclampsia
4. Thalassemia
5. Heart disease

โรคความดันโลหิตสูงในระยะตั้งครรภ์

แบ่งการวินิจฉัยเป็น 4 ชนิด

1. **pre-eclampsia** (hypertension with significant protein)
  - mild pre-eclampsia
  - severe pre-eclampsia
  - eclampsia
2. **Chronic Hypertension**
3. **Chronic hypertension with superimposed preeclampsia**
4. **Transient or gestational hypertension**

Chronic Hypertension หมายถึงความดันโลหิต systolic ที่สูงกว่า หรือเท่ากับ 140 mmHg หรือความดันโลหิต diastolic ที่สูงกว่าหรือเท่ากับ 90 mmHg ที่ตรวจพบก่อนการตั้งครรภ์ หรือในอายุครรภ์ที่ต่ำกว่า 20 สัปดาห์

Chronic Hypertension with superimposed pre eclampsia

หมายถึงสตรีตั้งครรภ์ที่ได้รับการวินิจฉัย เป็น Chronic Hypertension แล้ว มี ความดันโลหิต systolic สูงขึ้นอีกมากกว่าหรือเท่ากับ 30 mmHg และ/ หรือ ความดันโลหิต diastolic สูงขึ้นมากกว่าหรือเท่ากับ 90 mmHg จาก พื้นฐานความดันโลหิตพื้นฐานเดิม ร่วมกับมีโปรตีนออกทางปัสสาวะ ภายหลังอายุครรภ์ 20 สัปดาห์

Transient or gestational Hypertension หมายถึงภาวะ
ความดันโลหิตสูง มากกว่า หรือ เท่ากับ 140/90 mmHg
โดยไม่พบโปรตีนในปัสสาวะ และกลับคืนสู่ภาวะปกติ
ภายใน 12 สัปดาห์หลังคลอด

ผลกระทบของภาวะความดันโลหิตสูงต่อมารดา

- ปัสสาวะออกน้อย เนื่องจากเลือดไปเลี้ยงไตน้อยลง uric acid เพิ่มขึ้น
รายที่รุนแรงมาก creatinine จะสูงเพิ่มขึ้นด้วย
- LFT ผิดปกติ
- สมองบวม เลือดออกได้
- Pulmonary edema
- เกร็ดเลือดต่ำ hemolysis ง่าย
- เลือดไปเลี้ยงรก มดลูก น้อยลง

ผลกระทบต่อการรก

- Intrauterine growth retardation
- Prematurity
- Placenta Abruption
- Fetal Distress
- Intrauterine fetal death

ภาวะครรภ์เป็นพิษ (pre-eclampsia) หมายถึง ภาวะความดันโลหิตสูง ร่วมกับการมีโปรตีนในปัสสาวะ โดยทั่วไปมักวินิจฉัยในอายุครรภ์ตั้งแต่ 20 สัปดาห์ขึ้นไป
ถ้าพบในอายุครรภ์น้อยกว่า 20 สัปดาห์ ต้องวินิจฉัยหาโรคอื่นๆ
อาการบวม ไม่ อยู่ในเกณฑ์การวินิจฉัย pre-eclampsia

พบได้ประมาณ 4 % ของผู้ที่มาคลอดในโรงพยาบาลศิริราช
และเป็นสาเหตุการตายอันดับต้นๆ

ปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดภาวะครรภ์เป็นพิษ

ประวัติเสี่ยง	โอกาสที่จะเป็นครรภ์เป็นพิษ (ร้อยละ)
- มีภาวะความดันโลหิตสูงเรื้อรัง หรือ โรคไตเรื้อรัง	15-40
- เป็นเบาหวานตั้งแต่ก่อนตั้งครรภ์	10-35
- SLE , Rheumatoid	10-20
- น้ำหนักตัวเกินมาตรฐาน	10-15
- อายุมากกว่า 40 ปี	10-20
- การตั้งครรภ์โดยใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์	10-35
- ประวัติครรภ์เป็นพิษ หรือ โรคหลอดเลือดหัวใจ ในครอบครัว ครรภ์ก่อนเคยมีประวัติครรภ์เป็นพิษ ทารกเติบโตช้าในครรภ์ รกลอกตัวก่อนกำหนด ทารกเสียชีวิตในครรภ์	เสี่ยงเพิ่มเป็น 2-3 เท่า

Pre-eclampsia แบ่งเป็น

mild pre-eclampsia

severe pre-eclampsia

eclampsia

Mild pre-eclampsia หมายถึงสตรีตั้งครรภ์ ความดันโลหิตสูง ตั้งแต่ 140 / 90 mmHg ร่วมกับมีโปรตีนในปัสสาวะตั้งแต่ 300 มิลลิกรัมต่อวัน หรือมากกว่า 1+ ใน dipstick โดยที่อาการทั้งสองนี้ไม่เคยตรวจพบมาก่อนการตั้งครรภ์

Severe pre-eclampsia หมายถึงสตรีตั้งครรภ์ ความดันโลหิตสูงร่วมกับมีโปรตีนในปัสสาวะร่วมกับมีสิ่งที่ตรวจพบอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ร่วมด้วย

เกณฑ์การวินิจฉัย severe pre- eclampsia

ถ้ามีอาการใดอาการหนึ่งต่อไปนี้ร่วมด้วยจะให้การวินิจฉัยเป็น severe pre-eclampsia

อาการทางระบบประสาท เช่น ปวดศีรษะรุนแรง สายตาพร่ามัว มีจุดบอด ในลานสายตา ชีมลง และ/หรือ หมดสติ อาการจุกแน่นลิ้นปี่หรือ ปวดท้องด้านขวาบน

อาการแสดง ความดันโลหิตสูงขึ้นวิกฤต (systolic BP สูงกว่าหรือเท่ากับ 160 mmHg และ/หรือ diastolic BP สูงกว่าหรือเท่ากับ 110 mmHg วัดห่างกันอย่างน้อย 6 ชั่วโมง) ปอดบวมคั่งน้ำ (pulmonary edema) ชัก (Eclampsia)

การตรวจทางห้องปฏิบัติการ

- มีโปรตีนออกทางปัสสาวะมากกว่า 5 กรัม ใน 24 ชั่วโมง (2+)
- มีระดับ creatinine สูงกว่าหรือเท่ากับ 1.4 mg/dl
ปัสสาวะออกน้อยกว่า 500 ซีซีใน 24 ชั่วโมง
- LFT สูง (SGOT SGPT สูงกว่า 70 IU/L หรือมากกว่า 2 เท่า ของค่าพื้นฐานเดิม)
- เกร็ดเลือดต่ำ (ต่ำกว่า 100,000/mL)
- มีความผิดปกติของระบบการแข็งตัวของเลือด

กลุ่มอาการ HELLP syndrome

H = Hemolysis

EL = Elevated liver enzymes

LP = Low platelets

การดูแลรักษาผู้ป่วย **Mild pre-eclampsia**

สามารถให้การดูแลแบบประคับประคอง ไปจนถึงอายุครรภ์ 35 – 36 สัปดาห์ โดยการเฝ้าระวัง ติดตามอาการที่ชี้บ่งถึงความรุนแรงของโรคอย่างใกล้ชิด และนัดฝากครรภ์ถี่ขึ้นกว่าเดิม

เนื่องจากอาการของ mild pre-eclampsia อาจเปลี่ยนเป็น severe pre-eclampsia และ eclampsia อย่างรวดเร็ว ในช่วงเจ็บครรภ์คลอด จึงใช้ยาแมกนีเซียมซัลเฟตเพื่อป้องกันการชักเมื่อเข้าสู่ระยะเจ็บครรภ์คลอดจนกระทั่งหลังคลอด 12 – 24 ชั่วโมง

การรักษา

- นอนพัก (bed rest)
- ตรวจโปรตีนในปัสสาวะ
- ตรวจเลือด PIH blood test
- ตรวจ NST
- ultrasound เพื่อยืนยันอายุครรภ์ และแยกโรค molar pregnancy และ fetal hydrops และรักษาตามความเหมาะสม
- ปรึกษาอายุรแพทย์เพื่อตรวจแยกโรค SLE ,Rheumatoid arthritis , โรคไต

การรักษา

- ให้ dexamethasone 5 mg IM ทุก 12 ชั่วโมง × 4 doses เพื่อกระตุ้น lung maturity (ในรายอายุครรภ์น้อยกว่า 34 สัปดาห์)
- เริ่มให้ยา แมกนีเซียมซัลเฟตทางหลอดเลือดดำทันทีเพื่อป้องกันการชัก ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงเป็น severe pre-eclampsiaหรือเข้าระยะเจ็บครรภ์คลอด
- ยุติการตั้งครรภ์ ถ้าอายุครรภ์มากกว่า 37สัปดาห์ หรือก่อน 37สัปดาห์ถ้ามีอาการรุนแรงขึ้น
- ให้ยาแมกนีเซียมซัลเฟตทางหลอดเลือดดำต่อจนครบ 12 - 24 ชั่วโมง หลังคลอด

การดูแลรักษาผู้ป่วย Severe pre-eclampsia

- เริ่มให้ยา แมกนีเซียมซัลเฟต 24 ชั่วโมง ทางหลอดเลือดดำทันทีเพื่อป้องกันการชัก
- ให้ยาลดความดันโลหิต เมื่อ systolic BP สูงกว่าหรือเท่ากับ 160 mmHg และ/หรือ diastolic BP สูงกว่าหรือเท่ากับ 110 mmHg
- วัดความดันโลหิตทุก 15 นาทีจน stable หลังจากนั้นทุก 1 ชั่วโมงจนคลอด หรือ ทุก 4 ชั่วโมงเมื่อความดันโลหิตลดลง และยังไม่คลอด
- ให้ dexamethasone 5 mg IM ทุก 12 ชั่วโมง × 4 doses เพื่อกระตุ้น lung maturity (ในรายอายุครรภ์ตั้งแต่ 24 สัปดาห์ขึ้นไป)
- เก็บปัสสาวะตรวจหาโปรตีน

การดูแลรักษาผู้ป่วย **Severe pre-eclampsia**

- ultrasound เพื่อยืนยันอายุครรภ์ และแยกโรค molar pregnancy และ fetal hydrops และรักษาตามความเหมาะสม
- ปรีกษาอายุรแพทย์เพื่อตรวจแยกโรค SLE ,Rheumatoid arthritis , โรคไต
- ให้ยาลดความดันโลหิต

การดูแลรักษาผู้ป่วย Severe pre-eclampsia

อายุครรภ์ ต่ำกว่า 24 สัปดาห์

- แนะนำให้ยุติการตั้งครรภ์ เมื่อควบคุมความดันโลหิตได้ดีแล้ว

อายุครรภ์ 33 - 34 สัปดาห์

- รักษาแบบประคับประคอง 48 ชม./ ให้ steroids / ยุติการตั้งครรภ์

การดูแลรักษาผู้ป่วย Severe pre-eclampsia (ต่อ)

- กรณีอายุครรภ์มากกว่า 34 สัปดาห์ ร่วมกับมีน้ำเดิน เจ็บครรภ์ มีอาการที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ปวดหัว ตาพร่ามัว จุกแน่นลิ้นปี่ ปัสสาวะออกน้อย รกลอกตัว fetal distress ให้พิจารณายุติการตั้งครรภ์ทันทีหลังควบคุม สัญญาณชีพได้ดีแล้ว 2-4 ชั่วโมง
- ให้ยา แมกนีเซียมซัลเฟตทางหลอดเลือดดำต่อจนครบ 24 ชั่วโมง หลังคลอด

การรักษาแบบประคับประคอง

มักทำในรายอายุครรภ์ 24-32 สัปดาห์

1. ต้องประเมินความรุนแรงของโรค โดย ดู PIH blood test , deep tendon reflex ระดับโปรตีนในปัสสาวะ
2. วินิจฉัยแยกโรค
3. หาอายุครรภ์ที่แน่นอน
4. เริ่มให้ยา แมกนีเซียมซัลเฟต / ยาลดความดันโลหิต
5. ให้ steroid
6. Rest รับประทานอาหารปกติ
7. ฝ้าระวังอาการนำของการชัก
8. วัด BP
9. ประเมินภาวะสุขภาพทารกในครรภ์ NST , นับลูกดิ้น , U/S

การดูแลรักษาผู้ป่วย Eclampsia

- รับไว้รักษาทันที
- ควบคุมสัญญาณชีพ ให้ออกซิเจน
- ให้อา เมกนีเซียมซัลเฟต 24 ชั่วโมง ทางหลอดเลือดดำทันทีเพื่อป้องกันการชักซ้ำ
- ให้อาลดความดันโลหิต เมื่อ systolic BP สูงกว่าหรือเท่ากับ 160 mmHg และ/หรือ diastolic BP สูงกว่าหรือเท่ากับ 110 mmHg

การดูแลรักษาผู้ป่วย Eclampsia (ต่อ)

- ถ้าชักขณะให้ยาแมกนีเซียมซัลเฟตอยู่ให้เจาะ ระดับแมกนีเซียมทันทีเพื่อปรับขนาดยา
- ไม่ควรใช้ diazepam ในการระงับการชัก เนื่องจากจะกดระดับความรู้สึกตัวของผู้ป่วย
- ให้พิจารณายุติการตั้งครรภ์ทันทีหลังควบคุมสัญญาณชีพได้ดีแล้วประมาณ 2 ชั่วโมง
- ให้ยาแมกนีเซียมซัลเฟต 24 ชั่วโมง ทางหลอดเลือดดำต่อหลังคลอด

การดูแลรักษาผู้ป่วยกลุ่มอาการ HELLP syndrome

หากเป็นไปได้สมควรยุติการตั้งครรภ์ โดยไม่คำนึงถึงอายุครรภ์

หากเกร็ดเลือดต่ำมาก (ต่ำกว่า 20,000 /ml) พิจารณาให้เกร็ดเลือด

การดูแลรักษาผู้ป่วย Gestational hypertension

- เฝ้าระวังอาการแสดงของ Severe pre-eclampsia

การดูแลรักษาผู้ป่วย chronic hypertension

- เฝ้าระวังอาการแสดงของ Severe pre-eclampsia
- ปรึกษาอายุรแพทย์เพื่อหาสาเหตุ
- ultrasound เพื่อยืนยันอายุครรภ์
- อาจพิจารณาให้ยาลดความดันโลหิต
- ทำ NST
- ถ้าเริ่มมีอาการของ pre-eclampsia ให้การรักษาแบบ pre-eclampsia

แนวทางการให้แมกนีเซียมซัลเฟต

Loading 20% magnesium sulfate 4 gm เข้าหลอดเลือดดำช้าๆ หากผู้ป่วยมี
น้ำหนักร่างกายมากอาจพิจารณาให้ยาในขนาด 6 gm

Maintenance ผสม 50% magnesium sulfate 80 ml + 5%D/W 920
ml หยดเข้าทางหลอดเลือดดำอย่างต่อเนื่องในอัตรา 50 ml/hr
(เท่ากับ 2 กรัมต่อชั่วโมง) ถ้าผู้ป่วยมีระดับ creatinine ในซีรัมเกิน
1.5 mg/dl ให้เริ่มต้นในอัตรา 25 ml/hr (เท่ากับ 1 กรัมต่อชั่วโมง)

รักษาระดับ magnesium ในซีรัมให้อยู่ในช่วง 4 -8 mg/dl
(therapeutic level)

อาการแสดงของการเป็นพิษจาก magnesium ได้แก่ deep tendon reflex ลดลง หรือ ไม่มี ปัสสาวะออกน้อยกว่า 100 cc/ 4 hr หายใจช้าลงน้อยกว่า 14 ครั้ง/ นาที กล้ามเนื้ออ่อนแรง

ถ้ามีอาการแสดงของการเป็นพิษจาก magnesium
ให้พิจารณาหยุดยา เจาะเลือดหาระดับ magnesium ในซีรัม
และให้ 10% calcium gluconate 10cc ฉีดเข้าทางหลอดเลือดดำ ทันที

ยาลดความดันโลหิตเพื่อการรักษา

- Nifedipine (Adalat) ในขนาด 10 mg ทางปาก
- Hydralazine (Nepresol) 5 mg เข้าทางหลอดเลือดดำซ้ำๆ

การพยากรณ์โรค

ภายหลังคลอดแล้ว โรคมักจะดีขึ้นภายใน 2 สัปดาห์หลังคลอดถ้าความดันโลหิตต่ำกว่า 160/100 mmHg ไม่ต้องให้ยาลดความดันโลหิต

ผลต่อสุขภาพในระยะยาวของภาวะครรภ์เป็นพิษ

มีความเสี่ยงสูงต่อความดันโลหิตสูงเรื้อรัง โรคหลอดเลือดหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง และโรคไตวายเรื้อรังในอนาคต

ข้อวินิจฉัยและการพยาบาล

อาจเกิดภาวะความดันโลหิตสูงรุนแรงขึ้น
จนเกิดอาการชัก

1. จัดสภาพแวดล้อมให้สงบ ไม่กระตุ้น
อาการชัก โดย หรีไฟ เปิดพัดลม
ดูแลไม่ให้มีเสียงดังรบกวน

2. ช่วยเช็ดตัว เช็ดหน้า
เป็นระยะๆ วาง cold pack
เพื่อให้สบาย

ข้อวินิจฉัยและการพยาบาล (ต่อ)

3. ประเมินอาการนำของการชัก

- วัดความดันโลหิตทุก 1 ชม.
- สังเกตอาการบวม อาการ
ปวดศีรษะ ตาพร่ามัว
จุกแน่นหน้าอก
- ติดตามแพทย์เพื่อประเมิน
reflex ทุก 4 ชม.
- ตรวจ urine protein OD

อาจเกิดภาวะแทรกซ้อนจาก MgSO_4 เกินในกระแสเลือด

1. ดูแลให้ได้รับยาระงับการชักตรงตามแผนการรักษา
2. ประเมิน RR , urine output
ถ้า $\text{RR} < 14$ ครั้ง/นาที ,
 $\text{urine output} < 100 \text{ cc/4hr}$ รายงานแพทย์ทันที
3. ตามแพทย์ ประเมิน reflex ทุก 4 ชม.

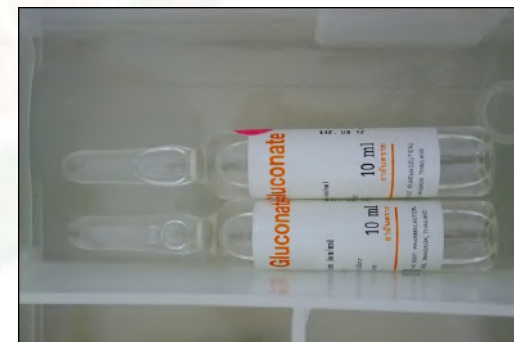

4. สังเกต และติดตาม ระดับ $MgSO_4$ ใน
กระแสเลือด

5. ประเมินอาการเหนื่อย แน่นหน้าอก
หายใจไม่สะดวก อาการอ่อนแรงของ
กล้ามเนื้อ เป็นระยะ ๆ

6. ดูแลให้ผู้ป่วยได้รับสารน้ำอย่างเพียงพอ
เพื่อช่วยในการขับ $MgSO_4$

7. เตรียม calcium gluconate 10 cc ไว้
ให้พร้อมใช้

ผู้ป่วยไม่สบายจากมีอาการร้อนวูบวาบตามตัว

1. เปิดพัดลมให้ผู้ป่วย
2. เช็ดตัว เช็ดหน้าให้เป็นระยะๆ
3. ให้อมน้ำแข็ง

ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน

ยา $MgSO_4$ ทำให้กล้ามเนื้ออ่อนแรง

อาจเกิดภาวะแทรกซ้อนจากยา

อาจชักจากภาวะความดันโลหิตสูงรุนแรงขึ้น

1. เตรียมรถ emergency ให้พร้อมใช้
2. ยกไม้กั้นเตียงขึ้นทั้ง 2 ข้าง
3. เตรียมไม้กดลิ้น/ airway ไว้ข้างเตียง
4. เตรียมอุปกรณ์ให้ oxygen , suction ไว้พร้อมใช้

ทารกปลอดภัยจากภาวะพร่อง **oxygen** (กรณียังไม่คลอด)

1. แนะนำผู้ป่วยนอนตะแคงซ้าย
2. สังเกตและบันทึกเด็กตื่น 1 ชม.หลังอาหาร
3. ดูแลให้ได้รับการตรวจพิเศษต่างๆ เช่น ultrasound
4. record FHS อย่างน้อยๆ 1 ครั้ง
5. ทำ NST อย่างน้อย 1 ครั้ง/สัปดาห์

การดูแลทารกที่เกิดจากมารดาที่ได้รับยาแมกนีเซียมซัลเฟต

แมกนีเซียมซัลเฟตผ่านรกได้ดี ระดับแมกนีเซียมซัลเฟตจะสูงตามปริมาณแมกนีเซียมที่มารดาได้รับขณะคลอด

อาการสำคัญ คือ

- การกดการหายใจและกล้ามเนื้อ กล้ามเนื้อ ทารกจะมีอาการไม่มีแรงหายใจ กล้ามเนื้ออ่อนแรง ซึม หายใจช้า หรือ หยุดหายใจ
- คุณนมไม่ดี ท้องอืด ท้องผูก

อาการเหล่านี้ รุนแรงตามปริมาณ และระยะเวลาที่มารดาได้รับยาแมกนีเซียมซัลเฟต

ทารกครบกำหนดมักไม่มีอาการจนกว่าระดับแมกนีเซียมสูงถึง 6 mg/dl อาการมักดีขึ้นใน 24-48 ชั่วโมงหลังคลอด

	อายุครรภ์ที่พบ	โปรตีน ในปัสสาวะ	ความดันโลหิต	อาการอื่น ๆ
Chronic Hypertension	ก่อน 20 สัปดาห์	ไม่พบ	$\geq 140/90$ mmHg	
Chronic hypertension with superimposed preeclampsia	ก่อน/หลัง 20 สัปดาห์	พบ	Sys BP เพิ่มขึ้นจากเดิม ≥ 30 mmHg Dias BP สูง ≥ 90 mmHg	ปวดศีรษะ ตาพร่ามัว จุกแน่นน้ำออก LFT ผิดปกติ เกร็ดเลือดต่ำ ชีพจร ปัสสาวะออกก น้อย
gestational hypertension	หลัง 20 สัปดาห์	ไม่พบ	BP สูงไม่เกิน 160/110 mmHg	
pre-eclampsia				
- Mild pre-eclampsia	หลัง 20 สัปดาห์	พบ	Sys BP ตั้งแต่ 140 ไม่เกิน 160 mmHg Dias BP ตั้งแต่ 90 ไม่เกิน 110 mmHg	
- Severe pre-eclampsia	หลัง 20 สัปดาห์	พบ	BP สูง $\geq 160/110$ mmHg	ปวดศีรษะ ตาพร่ามัว จุกแน่นน้ำออก LFT ผิดปกติ เกร็ดเลือดต่ำ ชีพจร ปัสสาวะออกก น้อย
- Eclampsia	หลัง 20 สัปดาห์	พบ	BP สูง $\geq 160/110$ mmHg	ปวดศีรษะ ตาพร่ามัว จุกแน่นน้ำออก LFT ผิดปกติ เกร็ดเลือดต่ำ ชีพจร ปัสสาวะออกน้อย ชัก

การดูแลรักษาที่สำคัญ

การหากลุ่มเสี่ยง
การวินิจฉัยอย่างถูกต้อง
การเฝ้าระวังภาวะที่รุนแรงขึ้น
การให้ยากันชัก
ให้การพยาบาลตามมาตรฐาน